

Heesch | 9 april 2024

Kadernota 2025-2028

Gemeente Bernheze

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Begrotingsuitgangspunten	4
2.1	Uitgangspunten voor ramingen	4
2.2	Meicirculaire 2024	4
3.	Financieel meerjarenperspectief 2025-2028	5
3.1	Ontwikkelingen kadernota	5
4.	Lokale lastenontwikkeling	17

1. Inleiding

In de dynamische wereld van vandaag is het essentieel dat onze processen en systemen zich aanpassen aan de snel veranderende omstandigheden. Dit geldt overal, en ook voor de gemeente Bernheze, waar we hebben vastgesteld dat onze traditionele aanpak van het presenteren van de kadernota als een eerste conceptbegroting niet langer voldoet. Het proces zoals we dat vroeger doorliepen, doet niet langer recht aan de wereld om ons heen. Bovendien belemmert het de gemeenteraad in haar kaderstellende rol.

Vorig jaar hebben we de kadernota op een andere manier aangevlogen dan de jaren daarvoor. Deze kadernota markeerde een belangrijke verschuiving in onze aanpak. Ook op de kadernota 2025-2028 is van toepassing dat de keuzes, die nodig zijn om tot een sluitende begroting te komen, nog niet zijn gemaakt. Het college roept de raad op om nu op hoofdlijnen al na te denken over de kaders die ze het college mee wil geven om tot een sluitende begroting voor 2025 te komen. We kijken uit naar de bijdragen van de raad aan dit proces.

Samen kunnen we werken aan een financieel gezonde toekomst voor Bernheze, waarbij we Samen verder Bouwen aan een Veerkrachtig Bernheze met ruimte voor de bestuurlijke ambities zoals we die hebben vastgelegd in het bestuursprogramma dat we in 2022 met elkaar hebben op- en vastgesteld.

In het kader van het meerjarenperspectief vanaf 2026 zal er een apart raadsvoorstel aan uw raad worden voorgelegd, om een oplossing te vinden voor de tekorten die we op ons af zien komen. Het sluitend maken van het meerjarenperspectief gaat naar verwachting impactvol zijn. Daarom willen we ons extern laten begeleiden in het proces van inventariseren van de mogelijke ombuigingen, het in beeld brengen van de consequenties van de maatregelen die we naar verwachting moeten gaan nemen en het bespreken van die maatregelen met ons college en een vertegenwoordiging uit uw gemeenteraad.

2. Begrotingsuitgangspunten

2.1 Uitgangspunten voor ramingen

De basis voor de kadernota 2025-2028 vormen de begroting 2024 en de genomen besluiten na vaststelling van de begroting 2024 (o.a. 2de Tussentijdse rapportage 2023) die doorwerken in het meerjarenperspectief. Daarnaast passen we enkele algemene uitgangspunten toe, voor bijvoorbeeld de loonontwikkeling en inflatie. Deze zijn opgenomen in onderstaande tabel.

We hanteren het uitgangspunt dat we structurele uitgaven dekken met structurele middelen en incidentele uitgaven met incidentele middelen (reserves, voorzieningen of de stelpost accres).

We blijven scherp op de beschikbaarheid van specifieke uitkeringen en subsidies. Hiermee kunnen we een deel van de lasten in de begroting dekken door een incidentele bijdrage.

Tabel Algemene uitgangspunten

	2025
Salarissen De huidige Cao loopt tot en met 31 maart 2025. We sluiten voor 2025 aan bij de door het Rijk gehanteerde percentage in de septembercirculaire 2023 voor loonvoet sector overheid.	5,80%
Prijsontwikkeling lasten en baten Het indexcijfer voor prijsstijgingen is voor 2025 gebaseerd op het gemiddelde door het Rijk gehanteerde percentages in de septembercirculaire 2023 voor prijssoeverheid beloning werknemers en netto materieel.	4,10%
Gemeenschappelijke regelingen De ramingen voor de gemeenschappelijke regelingen gaan uit van de ingediende kadernota's 2025.	Kadernota's 2025
Belastingen De onroerende zaakbelasting, rioolrechten en afvalstoffenheffing en overige belastingen en heffingen zijn gebaseerd op de prijsontwikkeling.	4,10%
Algemene uitkering De algemene uitkering ramen we in de begroting 2025 o.b.v. de meicirculaire 2024. In de kadernota zijn we uitgegaan van de laatste uitgebrachte september – en decembercirculaire 2023.	September- en decembercirculaire 2023

2.2 Meicirculaire 2024

Op het moment van het schrijven van deze kadernota 2025-2028 is de uitkomst van de meicirculaire 2024 nog niet bekend. Uw gemeenteraad wordt hierover met een aparte notitie ter informatie geïnformeerd. In deze circulaire worden in ieder geval de indexcijfers voor lonen en prijzen geactualiseerd.

3. Financieel meerjarenperspectief 2025-2028

Het financieel meerjarenperspectief sluit aan bij de landelijke trend die zichtbaar is bij vele gemeenten. De forse verlaging van de algemene uitkering met ingang van 2026 (Bernheze: € 3,2 miljoen) is hiervan de grootste oorzaak. Landelijk vinden er gesprekken plaats, o.a. door de VNG om het financiële beeld vanaf 2026 gunstiger te maken. Vooralsnog verwachten we in de meicirculaire 2024 hierover nog geen helderheid, gezien de voortgang van de kabinetsformatie. We zetten in eerste instantie in op een structureel sluitende begroting 2025.

Daarnaast starten we dit jaar met een ombuigingsproces waarover u via een apart raadsvoorstel wordt geïnformeerd. Met dit ombuigingsproces willen we structurele oplossingen vinden om tot een meerjarige structurele sluitende begrotingen vanaf 2026 te komen als het rijk niet met extra middelen over de brug komt.

3.1 Ontwikkelingen kadernota

Leeswijzer tabellen

De genoemde bedragen in de tabellen zijn weergegeven als een wijziging op de begroting 2024. Meerjarig gezien presenteren wij de bedragen als een mutatie ten opzichte van de vorige jaarschijf.

Tabel recapitulatie ontwikkelingen kadernota

	x € 1.000	2025	2026	2027	2028
	Actueel begrotingssaldo	-833	15	20	1
A.	Autonome ontwikkelingen	2.661	1.993	2.567	2.418
B.	Algemene uitkering en OZB	-2.483	165	-2.847	-2.532
	Begrotingsruimte na verwerking technische financiële ontwikkelingen	-655	2.173	-260	-113
C.	Vervangingsinvesteringen		95	171	-44
D.	Beleidsvoornemens met een wettelijke grondslag	125			
E.	Beleidsvoornemens meerjarenbegroting 2025-2027	729	177	102	98
F.	Nieuw ingebrachte beleidsvoornemens bij kadernota 2025-2028	785	267	128	-12
	Saldo na kadernota per jaarschijf	984	2.712	141	-71
	Cumulatief (- = overschot / + = tekort)	984	3.696	3.837	3.766

Het actuele begrotingssaldo is gebaseerd op het startsaldo van de begroting zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024, gecorrigeerd met incidentele uitgaven.

A. Autonome ontwikkelingen

	x € 1.000	2025	2026	2027	2028
A1	Prijsontwikkeling lasten en baten	1.410	1.091	1.733	1.583
A2	CAO-ontwikkeling	1.062	930	852	888
A3	Kadernota's gemeenschappelijke regelingen	279	18	19	13
A4	Rentevrijval a.g.v. de aflossing van een lening in 2023	-318			
A5	Uitvoering kostenverhaal onder omgevingswet	206			
A6	Overige	22	-46	-37	-66
A7	Kostenontwikkeling jeugdzorg	0	0	0	0
	Saldo per jaarschijf	2.661	1.993	2.567	2.418
	Cumulatief (- = overschot / + = tekort)	2.661	4.654	7.221	9.639

Korte toelichting op het begrip autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen zijn de posten waarop de gemeenten geen directe invloed heeft. De (negatieve) gevolgen van deze ontwikkelingen kunnen niet zonder meer binnen de taakvelden worden opgevangen. Hiermee zijn de financiële effecten onontkoombaar en noodzakelijk.

A1. en A2. Prijs- en CAO-ontwikkeling

Door inflatie en loonontwikkelingen veranderen de marktprijzen die wij moeten betalen om onze wettelijke taken en ons beleid uit te voeren. Voor de prijs- en CAO-ontwikkelingen baseren we ons op de gehanteerde percentages uit de septembercirculaire 2023. Deze zijn gebaseerd op de CPB-raming. De indices worden bijgesteld op basis van de CEP-raming in het voorjaar en op basis van de MEV-raming in september.

Voor 2025 houden we rekening met prijsontwikkeling van 3,5% en een nacalculatie over 2024 van 0,6%. Hiermee komt de prijsontwikkeling voor 2025 op 4,1%.

In de kadernota hebben we een doorrekening gemaakt op basis van de volgende percentages:

	2025	2026	2027	2028
Prijsontwikkeling	4,1%	3,05%	4,70%	4,10%
CAO-ontwikkeling	5,80%	4,80%	4,20%	4,20%

A3. Kadernota's gemeenschappelijke regelingen

Als gemeente zijn we deelnemer in een aantal gemeenschappelijke regelingen (bijvoorbeeld Veiligheidsregio, GGD, Omgevingsdienst, etc.), die voor ons taken uitvoeren. Voorafgaand aan het opstellen van de gemeentelijke kadernota presenteren deze gemeenschappelijke regelingen hun kadernota voor het aankomende begrotingsjaar. De financiële effecten uit deze kadernota's hebben we verwerkt, zodat onze kadernota een getrouw beeld geeft van de beschikbare financiële ruimte. De zienswijzen die de gemeenteraden konden uitbrengen over deze kadernota's kunnen nog tot aanpassingen leiden van de begrotingen. In februari 2024 is aan alle gemeenschappelijke regelingen een 'winstwaarschuwing' afgegeven met de oproep geen nieuwe beleidsvoornemens te

begroten maar dat we natuurlijk wel de afspraken over loon- en prijsindexatie respecteren. Daar waar gemeenten de 'tering naar de nering' moeten zetten mag dit ook verwacht worden van onze gemeenschappelijke regelingen.

A4. Rentevrijval

Aan het einde van 2023 hebben we een lening afgelost, die leidt tot een structureel voordeel in de exploitatie.

A5. Uitvoering kostenverhaal onder omgevingswet

In het raadsvoorstel Belasting- en legesverordening gemeente Bernheze 2024 informeerden wij uw raad dat als gevolg van de implementatie van de methode van kostenverhaal er een verschuiving plaats vindt met financiële consequenties. De in de begroting 2024 opgenomen opbrengsten uit leges (€ 1.706.000,-) komen volledig te vervallen. Vanuit de nieuwe Omgevingswet komen nieuwe leges en opbrengsten in de plaats ad € 1.500.000,-. Dit leidt tot een tekort van € 206.000,-. Dit tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door uren die we (nog) niet kunnen toerekenen aan specifieke onderwerpen. Vanwege het ontbreken van kengetallen zijn de aantallen onzeker (in relatie tot de uren) en is het van belang om gedurende 2024 te blijven monitoren hoe deze kengetallen en daarmee de opbrengsten ontwikkelen. In afwachting van de uitkomsten van deze monitoring houden we vooralsnog rekening met een tekort van € 206.000,-.

A6. Overige

Na vaststelling van de begroting 2024 zijn er een aantal besluiten genomen met een financiële effecten die structureel doorwerken in het saldo voor 2025 en verder (o.a. amendementen begroting 2024, 2de Tussentijdse rapportage, meerjarenonderhoudsplan sportparken).

A7. Kostenontwikkeling jeugdzorg

Eind december 2022 heeft de VNG overleg gevoerd met het Rijk over de hervormingsagenda jeugdhulp. De VNG heeft aangegeven dat de door het Rijk gepresenteerde voorstellen onvoldoende financiële zekerheid bieden voor gemeenten en ook niet overeenkomen met de voorstellen van de Commissie van Wijzen. Zolang de voortdurende discussie tussen VNG en het Rijk niet leidt tot structurele verhoging van de gemeentelijke budgetten blijft het financiële risico van de tekorten op (ambulante) jeugdhulp liggen bij de gemeenten. Daarnaast constateren we dat onze werkelijke uitgaven voor jeugdhulp niet in overeenstemming zijn met de begroting. De maatregelen uit de hervormingsagenda zouden op termijn moeten leiden tot verlaging van de kosten van de jeugdhulp. We zijn er in deze kadernota dan ook vanuit gegaan dat de hogere kosten van de jeugdhulp op termijn zullen worden verlaagd als gevolg van de effecten van de hervormingsagenda. Tekorten vangen we op uit de reserve Transities (saldo per 1 januari 2024 € 12 miljoen)

B. Algemene uitkering en OZB

	x € 1.000	2025	2026	2027	2028
B1	Algemene uitkering	-3.523	3.202	-2.148	-1.961
B2	Ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds	-442			
B3	Stelpost accres	1.694	-2.647		
B4	OZB	-212	-390	-699	-571
	Saldo per jaarschijf	-2.483	165	-2.847	-2.532
	Cumulatief (- = overschot / + = tekort)	-2.483	-2.318	-5.165	-7.697

Korte toelichting de begrippen algemene uitkering en OZB

Met de inkomsten uit de algemene uitkering en de onroerend zaakbelastingen financieren we ongeveer 70% van onze uitgaven. De inkomsten uit de algemene uitkering zijn op lokaal niveau niet beïnvloedbaar. Daarentegen zijn de inkomsten vanuit de OZB wel beïnvloedbaar.

B1. Algemene uitkering

In deze kadernota hebben we de inkomsten uit het gemeentefonds geraamd op basis van de september- en decembercirculaire 2023. Vanaf 2026 zien we een forse terugval van de inkomsten uit het gemeentefonds ($\pm 3,2$ miljoen structureel), het zogenaamd financiële ravijn. Gezien de voortgang van de kabinetsformatie verwachten we in de meicirculaire 2024 geen oplossing voor het financieel ravijn.

B2. Ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds

Gemeenten kunnen gedurende het jaar de door hen betaald BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Het BCF kent jaarlijks een plafond. Als er minder geclaimd wordt uit het fonds dan het plafond, dan wordt de ruimte onder het plafond gestort in het gemeentefonds. Deze ruimte mag worden ingezet als structurele dekking van de exploitatie. Dit bedrag kan echter in de meicirculaire 2024 worden bijgesteld.

B3. Stelpost accres

Met de gunstige accessen tot en met 2025 hebben we gedurende de periode 2023-2025 fors meer begrotingsruimte. In 2026 is echter sprake van een forse terugval (€ 3,2 miljoen). Daarmee worden de hogere inkomsten tot en met 2025 voor een gedeelte incidenteel. Uit voorzichtigheidsprincipe hebben we voor de periode 2023 tot en met 2025 de maximale begrotingsruimte begrensd door een gedeelte van het gemeentefonds niet in te zetten. Hiermee voorkomen we dat we verplichtingen aan gaan waarvoor met ingang van 2026 geen dekking meer is.

B4. Onroerende zaakbelastingen (OZB)

We houden rekening met een aanpassing van de OZB ter hoogte van de inflatie. Voor 2025 betekent dit een OZB-aanpassing van 4,1%. In dit percentage is rekening gehouden met een nacalculatie van 0,6% over 2024.

C. Vervangingsinvesteringen

	x € 1.000	Investerings- budget	2025	2026	2027	2028
C1	Vervanging en verduurzaming openbare verlichting 2026-2028	134			1	1
C2	Investerings water & riolering 2025-2027		1.623	-279	-882	-462
	Uit voorziening riolering		-1.623	279	882	462
C3	Renovatie Samenwerkingsschool Eikenwijs (2026)	2.500			100	
C4	Renovatie en privatisering De Burcht en 't Veerhuis (2026)	325		325	-325	
	Uit reserve nog nader te bestemmen			-325	325	
C5	Actualisatie nota grondbeleid (2027)				21	-21
C6	Vervanging robotmaaiers en renovatie kunstgrasvelden MHC HDL en Heesch (2025 en 2026)	1.560	25	50	49	-24
	Uit stelpost accres		-25	25		
C7	Vervanging vrachtwagens (2025)	200		20		
	Kosten exploitatie per jaarschijf		0	95	171	-44
	Cumulatief (- = overschot / + = tekort)			95	266	222

Korte toelichting op het begrip vervangingsinvesteringen

Van vervangingsinvesteringen is sprake als de investeringen gedaan worden ter vervanging van een bestaand bedrijfsmiddel waarvan de afschrijvingstermijn is verstreken en de vervanging noodzakelijk is voor de instandhouding. Bij vervangingsinvesteringen is sprake van een going concern gedachte (bestaand beleid). Bij vervangingsinvesteringen is in principe dekking binnen de begroting aanwezig. Het jaar van de geplande investering is opgenomen in de tweede kolom van de tabel, bijv. 'Vervanging vrachtwagens (2025)'.

C1. Vervanging en verduurzaming openbare verlichting

Op basis van het uitvoeringsplan vindt vervanging plaats van masten waarbij tegelijkertijd verduurzaming plaatsvindt.

C2. Investerings water & riolering

Voor verbetering en vervanging van het gemeentelijke rioleringsstelsel zijn in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) verschillende investeringsmaatregelen opgenomen. Maatregelen voor het klimaat adaptief inrichten van de openbare ruimte zijn ook opgenomen in deze budgetten.

C3. Renovatie samenwerkingsschool Eikenwijs

In het Integraal huisvestingsplan (IHP) is opgenomen dat we een deel van het gebouw gaan renoveren/uitbreiden.

C4. Renovatie en privatisering De Burcht en 't Veerhuis te Nistelrode

De huidige huisvesting is op orde en voldoet aan de eisen uit de blokhutwijzer. Voor de verplichte verduurzaming is een bedrag van € 10.375,- toereikend. Hoewel het aantal m² aan de norm

voldoet, liggen de twee blokhutten wel op redelijke afstand van elkaar. Door het ontbreken van één centrale voorziening kan Scouting Mira Ceti haar activiteiten niet invullen op de voor hun gewenste manier zoals opgenomen in hun beleidsvisie 2021-2027. In de kadernota 2024-2027 hielden we rekening met een investering van € 325.000,-, gebaseerd op het uitgangspunt dat het gebouw werd gerenoveerd en geprivatiseerd. Inmiddels is door Mira Ceti een verzoek ingediend voor nieuwbouw, wat tot een verhoging van het budget leidt naar € 800.000,- en niet te privatiseren. Dit leidt tot een structurele afschrijvingslast van € 20.000,-. Met dit scenario hebben we nog geen rekening gehouden in deze kadernota.

C5. Actualisatie nota grondbeleid

Op basis van de financiële verordening moet de nota grondbeleid minimaal eens in de vijf jaar worden geactualiseerd. De huidige nota heeft een geldigheidsduur tot 2027.

C6. Vervanging robotmaaiers en renovatie kunstgrasvelden MHC HDL en Heesch

Bij diverse sportparken dient vervanging plaats te vinden van de robotmaaiers over de periode 2025-2028. Daarnaast dienen de toplagen van de kunstgrasvelden MHC HDL en MHC Heesch te worden vervangen.

C7. Vervanging vrachtwagens

De buitendienst heeft drie pick-up trucks (waarvan twee vrachtauto's) die moeten worden vervangen. Gezien de huidige taken van buitendienst en de noodzaak van het verduurzamen van het wagenpark van de gemeente Bernheze kan worden volstaan met twee duurzame pick-up's.

D. Beleidsvoornemens met een wettelijke grondslag

x € 1.000		Investerings- budget	2025	2026	2027	2028
D1	Implementatie Omgevingswet (2025-2027)		393	-70	-230	-93
	Uit reserve nog nader te bestemmen		-393	70	230	93
D2	ICT (2025)		125			
	Kosten exploitatie per jaarschijf		125	0	0	0
	Cumulatief (- = overschot / + = tekort)		125	125	125	125

Korte toelichting op het begrip beleidsvoornemens met een wettelijke grondslag

Gemeenten voeren landelijk en eigen beleid uit. De wettelijke taken betreffen taken die gemeenten moeten uitvoeren op basis van landelijke wetten. Bijvoorbeeld de Omgevingswet, de Privacywet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet. De (wettelijke) minimale kaders voor deze taken worden door het rijk bepaald, inclusief de bijbehorende middelen. Gemeenten kunnen echter de kaders verruimen.

D1. Implementatie Omgevingswet

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 van kracht geworden en zal geïmplementeerd en geborgd moeten worden binnen de gemeente. Hieraan zijn incidentele kosten verbonden.

D2. ICT

Om aan de wettelijke regels privacy, security en archivering te blijven voldoen is aanvullende budget noodzakelijk.

E. Beleidsvoornemens meerjarenbegroting 2025-2027

	x € 1.000	Investerings- budget	2025	2026	2027	2028
E1	ICT (2025)		75			
E2	Optimalisering huisvesting de Misse 2, 4 en 6 (2025 en 2026)	1.600		40	24	
E3	Flexibiliteit/inventiviteit, opbouwen goed personeelsbestand (2025)		288			
E4	Infrastructurele werken (herinrichting en reconstructie wegen) Uit stelpost accres	6.381	12 -12	24 12	78	87
E5	Onderhoud centra met gluttons		60			
E6	Uitvoeren verkeersanalyses Uit stelpost accres		53 -53	-53 53		
E7	Groen Uit reserve nog nader te bestemmen en stelpost accres		173 -151	-152 151		46
E8	Erfgoed Uit reserve nog nader te bestemmen en stelpost accres	74	100 -100	-48 100		-50
E9	Energieagenda, duurzaamheid en circulaire economie Uit stelpost accres		115 -80	-30 80		
E10	Sociaal domein Uit reserve Transitie		299 -50			-35 50
	Kosten exploitatie per jaarschijf		729	177	102	98
	Cumulatief (- = overschot / + = tekort)		729	906	1.008	1.106

Korte toelichting op het begrip beleidsvoornemens meerjarenbegroting 2025-2027

Dit betreffen de in de meerjarenbegroting 2024-2027 voor de periode 2025-2027 opgenomen beleidsvoornemens. Van deze beleidsvoornemens heeft u bij de begroting 2024-2027 kennis genomen.

E1. ICT

Ons doel is een informatiesysteem neer te zetten dat ondersteunend is aan ons ambitieniveau. Dit vraagt investeringen ter verbetering van de digitalisering (applicaties, software en website) en investeringen op data gestuurd werken.

E2. Optimalisering huisvesting de Misse 2, 4 en 6

In 2022 zijn we gestart, samen met het bestuur van gemeenschapshuis de Pas en de bibliotheek, met het onderzoeken van de mogelijkheden om de huisvesting van de Misse 2, 4 en 6 in Heesch te optimaliseren. In 2023 is daar De Eijnderic bij aangesloten. In de periode 2023/2024 is/wordt het ontwerp uitgewerkt. Voor dit project is gefaseerd een budget opgenomen in de meerjarenbegroting

van totaal € 2,5 miljoen (2023: € 400.000,-; 2024: € 500.000,-; 2025 en 2026: € 1,6 miljoen). Het is op voorhand duidelijk dat daarmee niet alle gewenste aanpassingen kunnen worden gerealiseerd. Hierin zullen keuzes moeten worden gemaakt.

E3. Flexibiliteit/inventiviteit, opbouwen goed personeelsbestand (3 fte)

De ingezette organisatieontwikkeling betekent wat voor onze huidige en toekomstige medewerkers. Dit vraagt dat we (doorgaan met) op een andere manier te kijken naar ons personeels(beleid). Gezien de huidige arbeidsmarkt gaan we ook in 2025 door met het zoeken naar oplossingen om de kwetsbaarheden in ons personeelsbestand in te vullen en in te spelen op vervangingsvraagstukken door middel van het inzetten van een flexibele schil.

E4. Infrastructurele werken (herinrichting en reconstructie wegen)

Op basis van het afwegingskader Projecten openbare ruimte hebben we in 2025 de reconstructie van de Schoonstraat in Heesch, Weijen-Heescheweg in Nistelrode, ontsluiting Kleinwijk in Nistelrode en de herstrating van de Peelstraat gepland. Daarnaast starten we met de voorbereiding van de reconstructie van D'n Berg in Heesch en de Heuvel in Vorstenbosch.

E5. Onderhoud centra met gluttons

Sinds 2014 voeren wij een proef uit voor het extra reinigen van de winkelcentra. Wij gebruiken hierbij zogenaamde gluttons. De inzet van gluttons als proef bij het schoonhouden van de centra bevalt goed. Het voorstel is dan ook om dit structureel te maken.

E6. Uitvoeren verkeersanalyse Heeswijk-Dinther en Heesch

De kernen Heesch en Heeswijk-Dinther hebben te maken met grote hoeveelheden verkeer die door de kern rijden. We willen graag in het kader van het mobiliteitsplan inzichtelijk maken wat de verkeersstromen zijn in Heesch en Heeswijk-Dinther. Daarnaast voeren we een parkeerdrukonderzoek uit om inzicht te verkrijgen over de huidige parkeersituatie. De uitkomsten nemen we mee in het mobiliteitsplan.

E7. Groen

We blijven actief werken aan het verbinden van de natuurgebieden door invulling te geven aan onze Ecologische Verbindingszone-opgave.

Daarnaast is ten behoeve van het planmatig groenbeheer, monitoring en verantwoording 0,25 fte uitbreiding benodigd in 2025. Daarnaast willen we vanaf 2028 inzetten op meer toezicht en handhaving wat uitbreiding van 0,5 fte vergt bij team handhaving.

E8. Erfgoed

De uitvoering van de projecten erfgoedvisie (bronsschat, Canon Bernheze en erfgoed in het Aa-dal), de koppelkansen Transitie landbouw en erfgoed, duurzaamheid en monumenten en de implementatie van de erfgoedkaart in het omgevingsplan vergt projectleiding en proceskosten, kosten voor inhuur van derden en realisatie van projecten.

E9. Energieagenda, duurzaamheid en circulaire economie

Met de energieagenda voeren we projecten uit die bijdragen aan energiebesparing, energieopwekking of de warmtetransitie. Denk hierbij aan communicatie, bewonersinitiatieven, het energieloket en het duurzaamheidsakkoord met de woningcorporaties.

Duurzaamheid speelt een rol binnen alle taken van de gemeente. Om ontwikkelingen van verduurzaming van de bedrijfsvoering van de gemeente Bernheze inzichtelijk te kunnen maken, wordt in 2025 een methodiek opgesteld waarmee de voortgang van de verduurzaming van de bedrijfsvoering gemonitord kan worden.

De transitie naar een circulaire economie, waarin het gebruik van primaire (aan de aarde onttrokken) grondstoffen geminimaliseerd en het gebruik van secundaire (door middel van recycling verkregen grondstoffen) gemaximaliseerd wordt, moet vormgegeven gaan worden. Het opstellen van een visie is de eerste stap.

E10. Sociaal domein

Om de toegenomen complexe Wmo-meldingen op te kunnen vangen is een uitbreiding van het team Wegwijzer met 1 fte voorzien.

Met de integrale aanpak voor onze jongeren willen we de overgang (16-27 jaar) minder groot maken en begeleiding bieden bij de vragen die er spelen. Dit vraagt een tijdelijke budgetimpuls.

Daarnaast hebben we een grote opgave van huisvesting en opvang van asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen. We zien vooral dat Vluchtelingenwerk die zich inzet op de maatschappelijke begeleiding van statushouders, meer capaciteit nodig heeft. Ook doordat er steeds minder vrijwilligers beschikbaar zijn.

F. Nieuw ingebrachte beleidsvoornemens bij kadernota 2025-2028

	x € 1.000	Investerings- budget	2025	2026	2027	2028
F1	Infrastructurele werken (herinrichting en reconstructie wegen) (2028)	505				
F2	Groen	1.500	276	126	116	66
F3	Agrarische begeleiding en stallenaanpak		91			
F4	Herijking geurverordening Uit stelpost meicirculaire		50 -50	-50 50		
F5	Groen en recreatie Hooge Vorssel	215		4	32	5
F6	Financiële gevolgen herziening beleid sociaal culturele centra		117			
F7	Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet)		96			
F8	Projectleider t.b.v. project weerbare kernen Uit stelpost meicirculaire		75 -75		75	-75

x € 1.000		Investerings- budget	2025	2026	2027	2028
F9	Formatie t.b.v. uitvoering geven aan wet Bibob		46			
F10	Inkomen Uit rijksmiddelen		59 -37			
F11	Overige Uit de stelpost meicirculaire en uit voorziening riolering		236 -99	8 54	-20	-8
	Kosten exploitatie per jaarschijf		785	267	128	-12
	Cumulatief (- = overschot / + = tekort)		785	1.052	1.180	1.168

Korte toelichting op het begrip Nieuwe beleidsvoornemens bij kadernota 2025-2028

Dit betreffen nieuwe voorstellen die nog geen onderdeel uitmaakte van de meerjarenbegroting 2024-2027.

F1. Infrastructurele werken

Op basis van het afwegingskader Projecten openbare ruimte is de herinrichting van de Hommelsedijk in Heeswijk-Dinther in 2028 gepland. Ook na 2028 zullen aanzienlijke investeringen in de infrastructurele werken nodig zijn. Deze investeringen vallen buiten de scope van de kadernota 2025-2028.

F2. Groen

Op 14 december 2023 heeft de gemeenteraad het Groenstructuurplan vastgesteld en kennis genomen van het uitvoeringsprogramma wat het college heeft vastgesteld met daarin diverse uitvoeringsprojecten. Concreet doen we het volgende: het uitvoeren van vergroeningsprojecten, ecologisch groenbeheer, natuurlijkere en interessantere bossen, bestrijden van invasieve exoten en vervanging van bomen.

F3. Agrarische begeleiding en stallenaanpak

De begeleiding van de agrariërs vergt de inzet van een structurele projectleider (1 fte). Binnen de bestaande begroting zijn hiervoor geen structurele dekkingsmiddelen beschikbaar.

F4. Herijking geurverordening

In 2024 voeren we een evaluatie uit van de huidige geurverordening (die is vastgesteld in 2013) met de daaraan gekoppelde geurnormen. Mogelijk volgt hier uit dat, voor het verkrijgen van een gezondere leefomgeving, een herijking van de geurnormen moet plaats vinden.

F5. Groen en recreatie Hooge Vorssel

De mogelijkheid doet zich voor om bos- en natuurgronden te ruilen met Staatsbosbeheer zodat logische eenheden ontstaan. Daarbij willen wij als gemeente graag alle gronden op de Hooge Vorssel in bezit krijgen, omdat dit gebied hoge recreatieve waarden heeft en een uitloopgebied is voor woonwijk De Hoef. Er zijn verschillende scenario's onderzocht waarbij we hebben gestreefd

naar kostenneutrale ruiling. Dat blijkt niet haalbaar en het meest wenselijke scenario vergt een bijbetaling door de gemeente.

F6. Financiële gevolgen herziening beleid sociaal culturele centra (SCC's)

In 2024 wordt het SCC beleid vastgesteld. In dit beleid worden, ter financiële ondersteuning van de SCC's, enkele maatregelen benoemd (vergoeding onderhoud > 20 jaar en vergoeding gebruikersdeel OZB). Dit heeft structurele financiële consequenties.

F7. Spreidingswet (asielopvangvoorzieningen)

De spreidingswet die per 1 februari 2024 in werking is getreden vraagt zowel vanuit Vluchtelingenwerk als ambtelijk (0,5 fte) meer capaciteit.

F8. Projectleider t.b.v. project weerbare kernen

In 2025 willen we aan de slag met de verbreding van het project Weerbaar Buitengebied. De wens is om de investeringen die we in het buitengebied hebben gedaan en blijven doen, door te vertalen naar de andere kernen in Bernheze met als doel deze vitaal en zo veilig mogelijk maken/houden. Het structureel vergroten van het vertrouwen in de overheid is van belang. Om dit breder te kunnen realiseren stellen we een projectmatige aanpak voor de periode van drie jaar voor waarin verschillende thema's aandacht krijgen. Het is wenselijk om hier een projectleider voor aan te stellen die een impuls kan geven aan dit project.

F9. Formatie t.b.v. uitvoering geven aan wet Bibob

De Wet Bibob staat voor 'Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur'. Deze wet geeft overheidsinstanties (zoals een gemeente) de mogelijkheid om de achtergrond van bedrijven en personen met wie zij zakendoen, te screenen. In regionaal verband is nieuw Bibob-beleid opgesteld. Het toepassingsbereik wordt uitgebreid met beschikkingen op grond van de Omgevingswet, overheidsopdrachten (aanbestedingen) en vastgoedtransacties. Dit beleid is in het voorjaar van 2024 vastgesteld en vraagt extra personele inzet.

F10. Inkomen

We helpen inwoners met geldzorgen en geldproblemen door middel van verschillende minimaregelingen, lokale samenwerking en schuldhulpverlening. Vanuit het rijk wordt de aankomende jaren sterk ingezet op bestaanszekerheid. Daarvoor is de aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden opgezet. Gemeenten dienen hieraan bij te dragen. In 2024 zijn we met een aantal pilots gestart (bestaanszekerheid regisseur/ambassadeur, communicatieactie om inwoners beter te bereiken, inloopsprekuren over geldzaken en data gestuurd werken). In deze kadernota reserveren we middelen om de pilots structureel te maken.

F11. Overige

Dit betreft onder meer een uitbreiding van 0,5 fte om de ambities uit het Programma Water en Riolering uit te werken, compensatie bovenmatige indexering (> 6,2%, maximaal 11,2%) van professionele organisaties, het thuisbezorgen van reisdocumenten, het opstellen van het beheerplan openbare verlichting en de gevolgen van het uitstel van de stelselwijziging van de bekostiging van de lokale publieke omroepen.

4. Lokale lastenontwikkeling

Voor 2025 gaan we uit van een aanpassing van de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing gelijk aan de prijsindex van 4,1%. De prijsindex van 4,1% is opgebouwd uit de index voor 2025 van 3,5% en een nacalculatie over 2024 van 0,6%. Voor leges hanteren we dezelfde uitgangspunten. Bij de belastingvoorstellen in december 2024 gaan we hier verder op in.

In onderstaande tabel hebben we de gemiddelde lastendrukontwikkeling in beeld gebracht.

In 2024 is door de gemeenteraad besloten tot een aantal incidentele teruggaven, namelijk een korting van € 20,- op het vastrecht afval, een generieke teruggave aan alle huishoudens van € 12,-, en voor bedrijven de inhaalindex 2023 van 1,9% niet door te berekenen.

Daarnaast is in de raadsvergadering op 25 januari 2024 een motie aangenomen om de ondergrondse inzamelpunten voor incontinentiemateriaal en wegwerpluiers in alle kernen van Bernheze open te houden tot er een werkbaar alternatief beschikbaar is. Dit leidt vanaf 2025 tot een tariefsaanpassing van € 7,-.

In kolom (4) is de gemiddelde lastendrukontwikkeling in beeld gebracht rekening houdende met deze incidentele teruggaven in 2024 en de motie betreffende de luiერinzameling.

In kolom (5) is de gemiddelde lastendrukontwikkeling in beeld gebracht wanneer deze incidentele teruggaven worden geëlimineerd.

		2024 met incidentele kortingen in 2024	2024 excl. incidentele kortingen in 2024	2025	Wijziging t.o.v. 2024 (o.b.v. incidentele kortingen 2024)	Wijziging t.o.v. 2024 (o.b.v. incidentele kortingen 2024)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		Bedrag	Bedrag	Bedrag	%	%
Woningen	Eigenaar	557,18	557,18	580,03	4,10%	4,10%
	Gebruiker	224,35	256,35	273,86	22,07%	6,83%
	Eigenaar en gebruiker	781,53	813,53	853,89	9,26%	4,96%
Niet-woningen	Eigenaar	1.488,93	1.512,92	1.574,74	5,76%	4,09%
	Gebruiker	1.105,28	1.125,45	1.171,60	6,00%	4,10%
	Eigenaar en gebruiker	2.594,21	2.638,37	2.746,34	5,86%	4,09%